

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVI (40)

Štev. (No.) 1

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

8. januarja 1987

VESELA NOVICA

Vesele novice so dandanes zelo redke, skoraj bi dejal izredne, prikazni. Dan za dnem poslušamo in beremo o nesrečah, takšnih in drugačnih, o sporih in obračunavanjih z orožjem med ljudmi, o terorističnih napadih in talcih, o umorih in drugačnih nasiljih nad človekovimi pravicami... Svet se vsaj na videz pogreza v neke vrste moderno brezpravje, ko ima ob vsem obilju človeških zakonov volja in moč in nasilje močnejšega vso pravičnost v svojih rokah. Ni posebno laskava ta ugotovitev, a je resnična, vredna premisleka in pozornosti.

Posebno mesto v homatijah na svetu zavzema že od pamtliveka sporno in bojno stanje rasnega in narodnostnega značaja. Za prvo nam je tipičen zgled v našem času krvavo obračunavanje med belimi in črnimi v Južni Afriki, nasilno dovolj, da vzbuja svetovno vest. Za drugo — narodno — zatiranje povsod tam, kjer si močnejši narod podjarmi vsega ali pa le del šibkejšega sosedu, mu v odprti ali prikriti obliki uničuje njegovo narodno zavest, jezik in navade ter vsiljuje svojo lastno narodno identiteto, kaže človeštvo malo poslušna. Te vrste nasilje se v manjšem obsegu dogaja na mnogih krajih zemeljske oble in ostaja večinoma prikrito svetovnemu javnemu mnenju. Pripadniki takšnih zatiranih narodnih manjšin ostajajo redno prepuščeni svoji usodi, svet gre mimo njih in njihovih klicev in pritožb na svoj dnevni red. Kakšen skromen vzdih

je morda slišati tu in tam v Združenih narodih, kadar se omeni resolucija o človekovih pravicah, pa je spet ostalo pri starem in je vse pozabljeno. Narodne manjšine pa trpijo in ginejo naprej, nezaščitene in pozabljene, ker ni nikogar ne doma ne v svetu, ki bi zanje avtoritativno povzdignil svoj glas.

Celih 70 let so bili koroški Slovenci v takem položaju. Odkar so jim l. 1916 avstrijski Nemci še pod Avstrijo zaprli zadnjega koroškega slovenskega poslanca v dunajskem parlamentu Franceta Grafenauerja, so ostali brez politične moči in vpliva. Niso imeli platforme, s katere bi čula Avstrija in svet obožbe in zahteve ponižanih in razžaljenih Slovencev na Koroškem.

Pa je odjeknila prevesela vest: Koroški Slovenec je izvoljen v dunajski parlament! In so slovenska srca, kjer koli že živijo in bijejo, vztrepeta in navdušena nad veselo novico. Veselje ni prav nič pretirano. Slehernemu zavednemu Slovencev je koroška gmajnica, kjer še živijo in kjer so nekoč živeli naši rodni bratje po krvi in jeziku, sveta zemlja, kjer so imeli svojo Karantanijo s svobodno izvoljenimi knezi, kjer še stoji vojvodski stol na Gosposvetskem polju in knežji kamen. Nič od tujca privzetega, vse naše lastno, izvirno.

Južna Koroška je slovenska lastnina dolga stoletja. Te resnice ne spremenijo današnje stanje, ko so velik del njenega ozemlja mogočni

nemški sosedje z nasiljem in uradno podporo oblasti potujčili, zasedli in proglasili za svoje. Preveč je velike in važne zgodovine v teh krajih, da bi jo bilo mogoče za stalno izbrisati s površja teh pokrajin. Saj kamni kričijo v svet resnico! A pridružiti se jim morajo glasni kriki živih ljudi, ki nosijo v svojih ustih pooblastilo svobodno izražene ljudske volje in jim je dana možnost ta usta odpreti na kraju, od koder se kilic dobro sliši po Avstriji in po svetu. Ta kraj je dunajski parlament.

Mi smo o problemu Slovencev do volitev v Avstriji pisali že pred volitvami in dali duška svoji skrbi, kako se bodo naši koroški rojaki na najboljši način uveljavili. Niti ene od obstoječih strank ni bilo vredno voliti, zato smo govorili o samostojnem nastopu, ki bi pa brez naslona na kako drugo novo skupino volivcev ostal brezuspešen. K sreči se je pojavila skupina Zelenih, katerim se je slovenska Koroška enotna lista modro pridružila in s tem omogočila izvolitev njenega nosilca Karla Smolleta, 42-letnega pravika iz Bistrice v Rožu, ki bo v parlamentu zastopal manjšino v Avstriji.

Iskreno čestitamo novo izvoljenemu slovenskemu poslancu v avstrijskem parlamentu, članu vodstva Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Karlu Smolletu s toplo željo, da bi njegov mandat pomenil novo razdobje v težki borbi za narodne in človeške pravice naših rojakov na Koroškem; razdobje izpolnitve določb čl. 7 državne pogodbe, pomirjenja in složnega sožitja obeh narodnostnih skupin na zgodovinskem ozemlju bivše Karantanije.

Polno se zavedamo težke naloge, ki je padla na ramena izvoljenega predstavnika Slovencev, pripravljene smo pomagati, kolikor bi mogli,

Azija gre svojo pot

Agencija UPI poroča iz Pekinga, da je kitajska vlada sprejela z decembrom „poskusni zakon“, s katerim namerava storiti pomemben korak iz državne birokracije, v katero sta jo zavedla marksistična teorija in praksa.

Po novem zakonu bodo kitajska državna podjetja morala predložiti javnosti letno svoje gospodarske bilance, kakor delajo v svobodnem svetu vsa privatna podjetja. V primeru, da bi bilo iz teh razvidno, da je kako podjetje napravilo večji del kapitala in da ni sposobno plačati svojih obveznosti, bo po zakonu razpuščeno. To pomeni, da bo „zlom“ zadel na Kitajskem tudi državna podjetja.

Vendar novi zakon ni bil sprejet brez predhodnih poizkusov. V neki severni provinci je bil vpeljan ta odlok že lani. V mestu Šenjang je na primer na tej podlagi že propadla tovarna razstreliva in tako postala od leta 1949, ko so si komunisti privzeli oblast, prvo podjetje, ki je bilo primorano zapreti vrata zaradi slabe uprave.

Ker bo imel propad neuspešnih državnih podjetij kot posledico za del prebivalstva začasno izgubo dela, so istočasno uvedli na Kitajskem

in prositi Duha modrosti in milosti, da ga vodi in mu daje moči pri premagovanju težav in zaprek. Celotni skupini naših bratov in sester na Koroškem pa izrekamo priznanje za njihov enotni nastop in jim priporočamo, naj v trdni skupnosti stojijo za svojim poslancem.

L. P.

—žar

Posojila in Jugoslavija

Mednarodni monetarni sklad, ki ima sedež v Washingtonu, predstavlja po komunističnem pojmovanju trdnjavo kapitalističnega sistema. Ni še dolgo, ko ga je češkoslovaško strankino glasilo „Ruđe Pravo“ ostro napadlo. Toda vrsta komunističnih držav — kot Jugoslavija, Romunija, Madžarska in Poljska pa so se vanj včlanile, nakljub takratnemu sovjetskemu nasprotovanju. Kitajska in Vietnam pa sta prevzeli in skrbno varovali članstvo, katero sta podedovali po prejšnjem meščansko-političnem redu. Nekateri člani sicer menijo, da komunistične države prav za prav ne bi smele imeti pristopa v kreditni sistem svobodnega sveta, vendar pravijo direktorji fonda, da imajo s tem, da posojajo denar vzhodnim državam, solidna poročila o dejanskem gospodarskem stanju le-teh. V zadnjem času pa se sliši, da Sovjetska zveza samo pričakuje primerne trenutke, ko se bo tudi ona priključila tej mednarodni denarni organizaciji. Takrat pa bo zelo zanimivo, pod kakšnimi pogoji in predvsem pod kakšnim nadzorstvom bo dobivala denarna posojila.

Dosedaj je Mednarodni monetarni sklad imel težave prav za prav samo z Romunijo, ko je leta 1984 Ceausescu oznanil, da bo dolgove plačeval, kakor bo mogel. To bi seveda lahko imelo slabe posledice in bi prestiž fonda zelo upadel, če ne bi Ceausescu z novimi gospodarskimi ukrepi doživel velikega poraza. Z izredno omejenim uvozom je namreč praktično zavrl vsak gospodarsko-tehnični napredek v deželi in s pretiranim izvozom državo skoro izpraznil. Danes mora Romunija amortizirati okrog 6,6 milijard dolarjev dolga, a brez dvoma ji pomaga padec dolarskega tečaja in pa znižana obrestna mera. Vendar Zapadu manj prodaja, kakor preje, njene obveznosti do Sovjetske zveze so pa zelo narastle... Poljska ima okrog 20 milijard dolarjev dolga, Madžarska pa kljub skoro 10 milijardni dolarski zadolžitvi ne predstavlja nikakih težav, ker ima več ali manj urejen način gospodarjenja.

Poseben odnos odnosa do fonda ima Jugoslavija, katere gospodarski si-

stem kaže rahle poteze zapada. Zato ji je pred nekako pol leta fond nudil gotove olajšave. Sedanja Mikuličeva vlada jih pa ni znala pravilno izrabiti, kar je seveda povzročilo oporekanje fonda. Poleg tega obstajajo v Jugoslaviji gotove skupine funkcionarjev, ki prevzamejo le tista fondova priporočila, ki jim trenutno odgovarjajo — ali pa jih pri- krojijo svojim željam in potrebam primerno. Pri tem jim seveda pomaga obvezna tajnost, katero jim jamči fond. Vendar je pred kratkim moralo vodstvo fonda v Washingtonu krepko protestirati, ker so jugoslovanski centralistično usmerjeni krogi zagotavljali, da so na priporočilo Mednarodnega denarnega sklada vpe- ljali novi centralistično-upravni devizni sistem, ki je — kot znano — povzročil velik odpor pri Slovencih in Hrvatih. Direktorji sklada je odločno zanimal poročanje Jugoslov- nov in izjavil, da nikakor ni svetoval centralnega upravljanja vseh dohodkov deviz Jugoslavije, temveč je le priporočal prosti centralni devizni trg.

P. D-ova.

Pismo iz Pariza

Dobili smo še eno sporočilo o doktoratu **Janeza Zorca**, ki nam ga je poslal vodja Slovenske misije msgr. Nace Čretnik. Poleg podatkov, ki smo jih omenili že v prejšnji številki, dodaja še te zanimivosti:

„G. Janez Zorec, ki ga pariški Slovenci po damače kličejo „argentinski Janez“, se je popolnoma vključil v slovensko pariško skupnost, kjer z veliko vnemo in prizadevnostjo skrbi za lepoto slovenskega bogoslužja in petja ter zvesto sodeluje pri slovenskem kulturnem delu v Slovenskem domu v Parizu...“

Njegova doktorska teza je bila ocenjena z odličnim uspehom. **Kot motto je svoji tezi dal Balantičev verz:**

Ko ne bilo bi vrat do toplih zvezd, bi zgubil se korak na temnih tleh...

Njegov izreden uspeh je v čast in ponos vsem Slovincem!“

Še eno leto se izteka

Referendum kot test o poznavanju demokracije

23. novembra 1986 sta bila dva pomembnejša referenduma. Eden je bil v Romuniji: „udeležilo se ga je 99,99 odstotka volilnih upravičencev“. Drugi je bil v Ljubljani: tega se je udeležilo 71 odstotkov volilcev.

Ko so v Avstriji volili Waldheima, se je volitev udeležilo okoli 90% upravičencev. Ne da se reči, da je Avstrijce na volišča kdo silil — saj menda imajo demokratično ureditev.

In po tistih 71 odstotkih ljubljanske udeležbe, bi mogli sklepati, da Ljubljancem prav tako ni nihče nikamor silil. V Ljubljani se je glasovalo o tem, ali naj ponovno za pet let uvedejo samoprispevek — tokrat za reševanje raznih komunalnih mestnih zadržev. Potem, ko so bili do zdaj v Ljubljani že trije petletni samoprispevki (za šole, vrtce, zdravstvene domove...), so sedančje poimenovali „ekološki“, da bi zvenelo bolj sodobno. Ekologija je v modi!

Pustimo ob strani, da se je 60 odstotkov tistih, ki so bili na volišču, izreklo „proti“ in da je „absolutno“ samoprispevek potrdilo 30 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Ostani- mo tokrat zgolj pri podatku, da je na volišča prišlo le 71 odstotkov volilcev.

Težko je reči, da ljudje niso šli volit samo zato, ker so bili „proti“. Zgodilo se je nekaj drugega. Pravi ekologi so zdaj lahko javno povedali in objavili v tisku, da je geslo o ekološkem samoprispevku prevara. Mladinci so na dan referenduma pred volišči delili letake, naj ljudje glasujejo „proti“. In nihče jih ni preganjal! Delilcev letakov, namreč. Ljudje so se temu čudili in se potihem muzali: niso mogli verjeti! O svobodnih volitvah pač do zdaj niso bili poučeni. Vse jim je bilo novo in nenavadno, videti je bilo, da niso prepričani, če se bo dobro kon-

čalo. Pa se je! Referendum je uspel — samoprispevek je propadel, bi lahko nekoliko parafrazirali tisto: „operacija uspela, bolnik izdihnil!“ Referendum je uspel, ker so ljudje glasovali „proti“ ali ker na referendum sploh niso prišli.

Res morajo zdaj na vseh mogočih ravneh pisati samokritična poročila, ker da ni bilo dovolj zavzetega prepričevanja ljudi o koristnosti in nujnosti samoprispevka, a to je le boj z mlini na veter. V resnici je bila agitacija „običajna“. Pozivali so, naj Ljubljanci na dan samoprispevka razobesijo zastave, pa je ni nihče obesil. Z gradu se je bleščal propagandni napis in po ulicah so bili razpeti transparenti in nalepljeni plakati. Vse zaman!

Kako bo s prihodnjimi volitvami?

Nekateri, bolj neučakani, so demokratične volitve zahtevali že letos spomladi, ko so se določale nove sestave skupščin; videti pa je, da je bilo to preuranjeno pričakovanje. Tedaj, na tako imenovanih delegatskih volitvah, je bila udeležba že zelo visoka: med 80 in 90 odstotki. In nikjer ni bilo nikogar, ki bi propagiral „proti“. Referendum o samoprispevku je bil prva preizkušnja demokracije v jugoslovanski Sloveniji. Je pa tudi jasno, da se je plaz končno sprožil in da prihodnje volitve nikakor ne bodo več rutinske partijske ceremonije.

Jože Smole — prenašalec kamenja

Naslednji šok, ki je sledil nedelji, 23. novembra, je bila praznična priloga ljubljanskega Dela ob državnem prazniku, 29. novembru. Res je prilogo uredil nekdanji urednik Mladine. (Navsezadnje je dober znak že to, da je nekdanji Mladinin urednik zdaj v službi pri Delu). On in njegova kolegica sta iz priloge ob 29. novembru, ki je bila vselej v zadnjih 40 letih „himna revoluciji“, na-

zavarovanje za brezposelnost in sicer tako, da odtrgujejo od plač 0,25 odstotka za „zavarovalni sklad“.

Časnikarsko poročilo molči o tem, kaj bo vlada storila z ostanki propadlih in slabo upravljenih podjetij. Vsekakor Deng Xiaoping nadaljuje z reformami, ki vodijo iz socializma, čeprav še ni jasno — kam. Kitajskim voditeljem nikakor ne moremo odrekati domiselnosti in poguma pri iskanju poti iz sedanje zagate.

Skoraj istočasno pa poročajo iz Hanoja, da je Truong Chinh, vodja komunistične stranke v Vietnamu, oznanil, da bodo odslej dovoljena majhna zasebna podjetja na „kapitalistični osnovi“ in da bodo dobrodošle tudi tuje investicije.

Te spremembe so bile sprejete na šestem kongresu KP v Hanoju, ki je poudaril, da so take gospodarske reforme potrebne, predvsem pa, da je potrebna „držna prenovitev gospodarske miselnosti“.

Del te miselnih prenovitev je tudi želja partijskega vodstva, naj bi vietnamski begunci (vietnamski državljani, ki živijo v inozemstvu) pričeli investirati svoj kapital in trgovati v domovini, ki jih je še nedolgo tega hotela „likvidirati“ zaradi kapitalistične miselnosti.

Seveda tudi do teh sprememb ni prišlo brez težav. Sad so dolgotrajnega boja v partiji, med „pravovernimi marksisti“ in „nekdanjimi marksisti“, ki so zdaj očitno le prodrli s svojimi pogledi.

Človek se vpraša, kdaj bo tudi uradna Ljubljana zbrala toliko poguma in moči, da bo storila to, kar ve, da mora storiti.

—žar

redila nekaj „nezaslišanega“. Že uredniška uvodnika nakazujeta smer celega časnika. Nekdanji Mladinin urednik med drugim piše: „...ponujamo naše ‘teme in dileme’ in hočemo s tem skromno prispevati k sistemu, kar je najbolj značilna novost družbene sedanjosti, to je k odprti in javni polemiki ‘za in proti’...“

Prav vsa priloga je zares ‘za in proti’. Ob državnem prazniku se je tako letos prvič pojavil v uradnem glasilu tudi „proti“.

Jože Smole, predsednik slovenske Socialistične zveze, je ob svojem intervjuju fotografiran z velikim kamnom v rokah. Če bi še pred letom ali dvema predsednika Socialistične zveze kako drugače fotografirali kot za mikrofonom ali za kupom aktov, bi bil to škandal. Zdaj pa Smole po časniku „prenaša skale“. Ilustracija je bila več kot zgovorna: Smole je v svojih izjavah v glavnem „prenašal skale“, močno se je zavzemal „za“. Res pa je, da je to isti Smole, ki je še pred manj kot letom dni napadal vse, kar ni bilo strogo bal-kansko-režimsko in veljal za režim-skega politika tretjega razreda.

Tudi v svojem intervjuju je še vedno jugoslovansko režimski. Strah ga je pred tem, da se imamo Slovenci za Evropejce, druge v Jugoslaviji pa imenujemo Balkance. Vendar pa je v svoje besedilke že pridno prevzel besede: civilna družba, alternativna gibanja, stavke itd. V celoti pa Smole v prazničnem Delu le ostaja „za“. S tem pa tvega, da bo Socialistična zveza ostala na stranskem tiru dogodkov, ki bliskovito drvi, če Smole to priznava ali ne.

Bilo pa je v omenjeni številki Dela tudi mnogo mnenj „proti“. Spet razlog za upanje. Demokracija si ne zadržno utira pot.

Hotimir

Napisano: decembra 1986

Posredoval: V. SLEMENSKY

INŽ. DORETU MARTINJAKU V SPOMIN!

V Ljubljani je v 73. letu starosti umrl in bil 8. avgusta 1986 na pokopališču na Viču pokopan gradbeni inženir Dore Martinjak. Naj v spomin na tega velikega idealista, borca za krščanske in slovenske ideale, vzornega kristjana in velikega poštenjaka napišem nekaj besed v zahvalo pokojniku za njegovo delo in v slovo.

Ko so na velikonočno nedeljo v mesecu aprilu 1941 Italijani in Nemci napadli Jugoslavijo in vdrl na slovensko zemljo, smo Slovenci takoj spoznali, da je naš narod v veliki nevarnosti, da se moramo med seboj trdno povezati in pripraviti na odpor zoper okupatorje. Že prav kmalu pa njihovem vdoru so se dne 29. aprila 1941 zbrali v prostorih Delavske zbornice v Ljubljani predstavniki katoliških mladinskih organizacij v sporazumu z vodstvom Slovenske ljudske stranke in ustanovili tajno vojaško organizacijo Slovensko legijo. Eden izmed njenih prvih vodilnih funkcionarjev je bil tudi inž. Dore Martinjak.

Takrat je bilo treba stisniti zobe in porabiti vso modrost in previdnost pri pripravi na odpor zoper okupatorje, ki pa naj bi bil tak, da ne bi uničil slovenskega naroda, ampak da bi ga s čim manjšimi žrtvami pripeljal v svobodo. Vse slovensko ljudstvo je tedaj stavilo svoje upanje v zahodne demokratične države, pri katerih so se nahajali izvoljeni zastopniki slovenskega naroda. Gotovo bi se ta odpor vršil po zamišljenem načrtu, ko ne bi svetovna komunistična centrala v Moskvi zahtevala od komunističnih partij, da morajo sprožiti splošno revolucijo in odstraniti vse ovire (t. j. osebe) za prevzem oblasti po koncu vojne.

Vsi dobro vemo, kaj se je potem dogajalo na Slovenskem in v ostali Jugoslaviji. Slovenska legija, ki je bila ustanovljena, da pripravlja odpor zoper okupatorje, je morala sedaj vzeti v svoj program tudi varstvo slovenskih življenj. V to delo so se vključili člani SL, ki so nato v letu 1942 prešli v Vaške straže in leta 1943 v Slovensko domobranstvo.

To pot je napravil tudi inž. Dore Martinjak. V svojem okolišu je takoj spočetka dobro organiziral ednice SL, jih med seboj povezal, jih neprestano obiskoval in vodil. Ko so se ustanovile Vaške straže, je le-tim po vseh svojih močeh pomagal. Prav tako je pomagal Slovenskemu domobranstvu.

MARIBOR — Za vojaške poklice se premalo odločajo mladi iz Slovenije. Takšna je bila ugotovitev posveta s predsedniki koordinacijskega odbora za usmerjanje mladih v vojaške poklice.

branstvu. Ko je videl, da je potrebno slovenska življenja braniti in varovati tudi na Primorskem, je zapustil svoj dom in odšel v Trst in se vključil kot oficir v Primorski varnostni zbor, kjer je vestno vršil sprejeto delo do konca vojne.

Po končani vojni, ko je bil Trst že v rokah zahodnih zaveznikov, so inž. Martinjaka slovenski komunisti skrivaj ugrabili — podobno kot dr. Martelanca in njegovo ženo in dr. Albina Šmajda, dočim se je tedaj Miloš Stare napadalec otresel. Verjetno so vse, tudi inž. Martinjaka, odpeljali v Ljubljano. Za nas, ki smo odšli v begunstvo, je sled za Martinjakom izginila. Nismo vedeli, kaj se je z njim zgodilo. Šele pozneje smo zvedeli, da je preстал mnogo trpljenja, da pa je kljub vsemu trpljenju ostal pokončen mož, vedno veren kristjan in narodno zaveden Slovenec, vedno načelen mož, velik poštenjak in dober do vseh. Te lepe lastnosti je posebej poudaril župnik, ki je Martinjaka pokopal in je nato pri sv. maši v pokopališki kapeli na Viču med drugim rekel tole: „Kar je posebej pokojnega Doreta odlikovalo, je bila njegova dosledna zvestoba veri in Cerkev. Bil je kristjan pred vojno, med vojno in po vojni, ko ni bilo lahko biti kristjan. Saj je moral trpeti zaradi svojega prepričanja.“

Sedaj se je inž. Dore Martinjak pridružil veliki armadi tistih, ki so tudi trpeli in umrli zaradi svojega prepričanja, zaradi vere v Boga in zvestobe slovenstvu.

Rudolf Smersu

RAZSTAVA KIPARJA AHČINA

V soboto, 29. novembra 1986 je v okviru Slovenske kulturne akcije (15. kulturni večer) razstavljal svoja najnovejša in še ne razstavljen dela akad. kipar France Ahčin v mali dvorani Slovenske hiše. Zadnja njegova razstava pri SKA je bila leta 1983.

Ahčin je tokrat razstavil 39 del manjše velikosti, predvsem v tehniki patinirane žgane gline, nekaj kovov pa v litem bronu. Med njimi je bilo več portretov, materinstev, motivov iz ciklusa Martina Fierri in religioznih motivov. Kiparja v zadnjem času zelo zanima tehnika patiniranja v različnih barvah in teksturah, kar je vzbudilo pozornost poznavalcev.

Obiskovalcem je bil na razpolago katalog, v katerem je bil daljši opis kiparjevega življenja, študija, opusa, razstav, nagrad in priznanj ter kritik v raznih revijah in časopisih,

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Argentina je dokončno nelogična dežela. Trditve bi lahko potrdili z mnogimi dokazi, navedli številne primere, a danes se obegnimo le ob dejstvo, da kakor se v mnogih ozirih nič ne spremni, se na drugih področjih izgubljajo in zapravljajo dolgoletne tradicije. Med ta izročila, ki se ne ohranjajo, spada „premirje“ poletnih mesecev. Že december, in nato januar ter februar, so bili tradicionalni „mrtni meseci“, doba, v kateri se ni ničesar važnega in pomembnega zgodilo. Politiki so mirno uživali svoje počitnice; sindikalisti, z okrnjenimi močmi (vsaj polovica delavcev na počitnicah), so uživali zaslužen oddih; podjetniki so razspavali na potovanjih in letovanjih; sad medletnega truda; itd., itd. Tega je dokončno konec.

Z LEVO BOŽAM, Z DESNO TOLČEM

Predsednik Alfonsín si je zamislil dvotedenske počitnice. Najprej jih je moral prekiniti, ko se je vrnil iz Chapadmalala v prestolnico, da je ustoličil novega tajnika za poljedelstvo. To področje je namreč eno najbolj spornih zadnje čase. Vrnil se je, a so se mu počitnice znova pristudile, ko so ga telefonsko obvestili o novi ofenzivi Glavne delavske konfederacije. CGT oziroma bolje njen glavni tajnik Saúl Ubaldini je zanesel ogenj v vroče nestalno poletje.

Komaj pred dnevi, kot del strategije, da bi kongres čim hitreje izglasoval nove socialne delavske zakone, je Ubaldini ponudil vladi podpis „socialnega pakta“. To bi pomenilo dolge mesece miru, ki si ga vlada izredno želi, zlasti ker bodo meseci tega leta izredno važni z volilnega vidika. Kaotična država je slaba propaganda za radikalno vlado. Delo v miru in redu pa prepriča marsikoga, čeprav dohodki niso najboljše.

A taktika sindikalnih vodij je, že vsa zadnja leta, da z eno roko ponujajo mir, z drugo pa vihtijo gorjačo. Če je mir sklenjen, stisnejo roke, če ni, krepko udarijo. Tako tudi sedaj. Ko so bili pogovori komaj speljani na umesten tir, je gospodarsko ministrstvo izvedlo svoje račune, in vlada je napovedala kaj pičlo povišico plač za prihodnji trimester. To je bilo za delavske vodje preveč. Ne da bi prekinili „razpoloženje do diologa“, so se trdo postavili in napovedali splošno stavko za prihodnji 26. januar. Ne moremo reči, če bo izvedena, ali ne. Zavisí od mnogih činiteljev, in precej vode mora še preteči. A če malo pomislimo, je skušnjava da izvedejo splošno stavko zadnje čase močna pri sindikalistih.

DAJ-DAM

Pod tem imenom je bila v Ljubljani (menda je še) znana trgovina. Ni primerne argentinskega protiizraza, ki bi enako točno opisal to besedno harmonijo. „Toma y daca“ je nekaj podobnega. A izraz „daj-dam“ sijajno opiše, kaj sindikalisti zahtevajo. Socialni mir za ugoditev petih točk, ki se jim zde bistvene za „ubogo gmajno“ v začetku tega novega in težkega leta.

Teh pet točk je sledečih: 1. Temeljno zvišanje minimalne plače. Ta se sedaj suče komaj na 110 avstrali, in sindikalisti jo hočejo spraviti na 180. 2. Na podlagi te povišice, naj bi se primerno (sorazmerno?) povišale ostale plače, po različnih kategorijah. Ta točka je najbolj sporna, ker se vlada boji, da bi kupila mačka v žaklju. Primerno je nekaj, sorazmerno je druga stvar in procenti so pa procenti. 3. Zasilna globalna povišica upokojujencem in penzionistom. 4. Prepoved odslovicev za dobo trajanja socialnega pakta. 5. Določitev datuma, ko naj se začnejo paritetne komisije med delavci in delodajalci.

Kot vidimo, sindikalisti ne zahte-

vajo veliko, a tudi ne malo. Sporna druga točka je tista, okoli katere bo divjal vihar pogajanj, in od nje bo odvisen uspeh ali neuspeh socialnega pakta. CGT je že napovedal stavko, a vse je pogojno. Vlada seveda trdi, da predsednik „ne more sprejeti“ sindikalistov na razgovore „pod pritiskom“ splošne stavke. Torej naj bi bil dialog prekinjen.

Ako pa vse skupaj sedaj pade v vodo, bo val stavk in socialnih sporov sam dovolj zgovorno ljudi nagibal v glasovanje proti tej vladi, ki ni mogla napraviti reda.

FRONTE, KONTRAFRONTE, REKONTRAFRONTE

Ko že govorimo o volitvah. Radikalni so si že, vsaj v glavnem, na jasnem kdo in kako bo zastopal stranko na prihodnjih volitvah, ko bodo zamenjali polovico poslanske zbornice, in vsa guvernerska in županska mesta. Ni pa te jasnosti pri ostalih političnih silah. Zlasti v provinci Buenos Aires peronizem išče povezovalno fronto z demokristjani, intransigenti in ljudskimi socialisti. A zvezi stavijo kot pogoj podobne fronte vsaj še v provinci Santa Fe, Córdoba in še kateri drugi.

To teženje k frontam povzroča težave v ostalih strankah. Demokristjani so voljni, a nejevoljni med seboj, kdo bo zasedel kako mesto. Še huje je pri intransigentih. Izbruhe levičarskih elementov otežkoča „programski sporazum“ in marsikdo napoveduje dokončen razkol, ko bo del članstva izvedel povratek v radikalizem, del se združil v fronti s peronizmom, levica pa šla v fronto s komunisti in trockisti. To bi seveda pomenilo konec intransigentne stranke.

Levičarska fronta komunistov, trockistov, revolucionarnih peronistov in podobnih tovarišev pa tudi vabi na vse načine raztresene sile skrajne leve, v upanju, da doseže tisto majhno število glasov, ki jim manjka, da bi poslali v zbornico vsaj enega lastnega poslanca. Verjetno jim bo to pot uspelo, delno s curki nezadovoljnih intransigentov; delno s kapljicami razočaranih radikalov.

Na nasprotnem koncu pa se je vnela polemika med Alsogarayevimi liberalci in guvernerjem iz Corrientesa, ki skuša zgraditi močno konservativno-liberalno-sredinsko fronto na vsedrjavni ravni. Ta polemika postaja vedno bolj ostra in krha moč sredine in desnice, ki je nujno potrebna, da se ohrani vsaj delno politično ravnotežje. Medtem radikalni ponujajo velilna mesta in si zagotavljajo dotok glasov nekaterih provincijskih strank, ki bi pravzaprav spadale v ono sredinsko fronto „Nove večine“. Žalosten pogled, ki znova kaže na nelogičnost te dežele.

Predavanja SKA

V drugi polovici leta je Slovenska kulturna akcija imela večje število prireditvev; posebno številne so bile ob času obiskov naših gostov iz Korške.

Večje prireditve kakor igre, koncerte in razstave smo vedno sproti spremljali s poročili in kritikami. Sedaj pa bi radi nanizali še poročila o predavanjih, ki so se zvrstila od junija dalje. Ta so posegala na najrazličnejša področja slovenske in svetovne kulture in znanosti.

4. kulturni večer

Tone Brule je govoril 14. junija 1986 o temi „Nekaj pripomb k najnovejšim teorijam slovenske zgodovine“. V tem predavanju je podal pregled teorij o domnevnem sorodstvu Slovencev in Etruščanov, nato pa je razvil še nekaj svojih pogledov na predhodnike Slovencev v naših krajih, ter izvajal nekaj domnevnih sorodstvenih vezi izhajajoč iz primerjave slovenščine in baskovščine.

5. kulturni večer

28. junija je arhitekt **Jure Vombergar** pripravil predavanje z glasbeno ilustracijo: „Protestne pesmi slovenskih kantavtorjev.“

Arh. Jure Vombergar je že prej večkrat predaval o slovenskih kantavtorjih naši mladini, sedaj pa je svoja razmišljanja poglobil in aktualiziral. Vse njegovo predavanje je bilo posvečeno raznim slovenskim modernim pevcem, oporečnikom, v glavnem tudi negativno, pesimistično

usmerjenim. Iz raznih pesmi je pokazal, katere so tiste razmere, o katerih pojejo oziroma protestirajo. Prikazal je probleme, ki jih bolijo: splavi, samota, pijača, brezcilnost, upornost, zametavanje preteklosti, itd.

Zelo je pritegnila poslušalce tehnika predavanja, ko je vsako pesem, ki jo je analiziral, arh. Vombergar najprej prebral, nato pa jo tudi predvajal na traku, tako da so vsi, od katerih jih mnogo teh pesmi ni poznalo, bili seznanjeni z njimi.

Tako predavatelj kot poznejša debata sta pokazala, da sicer mladina dobro čuti negativne primere sedanjosti slovenske družbe doma in se jim tudi upira, nima pa jasnega cilja in poti za izhod iz krize.

6. kulturni večer

Ob svojem slučajnem obisku Argentine je naš astronom **Janez Zorec** pripravil zanimivo predavanje 26. julija pri naravoslovnem odseku Od začetka sveta do Halleya.

Tu je govoril v glavnem o razvoju sveta, kakor ga lahko danes znanost spozna. Posegel je v prve trenutke po „velikem bumu“ — ko sta bila materija in energija še enotni, ter kako so se začeli porajati delci in ločiti razne sile. Nato je v svoji kozmogonski razlagi nadaljeval, kako se je pričelo nase osredinjeno ter končal s Halleyem, ki je kot vsi kometi ostane prvotne materije in nam lahko zato odkrije oziroma dokaže marsikatero novo teorijo o prvih pričetkih

vesolja. V debati je nato se prikazoval svoje delo v Franciji, o čemer smo pred kratkim objavljali tudi pogovor z njim.

Sledila je vrsta kulturnih večerov, ki so bili pripravljeni ob obisku dr. Zerzerja in dr. Vospernika, in smo o njih že pisali.

13. kulturni večer

Je imel 27. septembra naš sourednik in poddirektor argentinskega katoliškega tednika Esquíu **Tone Mizerit**: **Družbena občila — strup in zdravilo**. V skoraj enournem predavanju je predavatelj prikazal važnost družbenih občil predvsem v naših dneh. V veliki večini primerov ta oblikujejo mnenje družbe, manipulirajo ne samo z novicami, ampak tudi z ljudmi. Tisk, radio, televizija in kino so spremljevalci človeštva od zgodnjih otroških let do konca življenja. Predvsem televizija, ki je skoraj stalno prisotna v družini, ima močan vpliv predvsem na doraščajoče otroke in jim skuša posredovati pogled na svet, ki ne soglaša z realnostjo življenja, še manj pa z moralnimi normami, ki morajo biti prisotne v medčloveških odnosih. Tudi radio in tisk so predvsem v službi tvarnih interesov izdajateljcev oziroma lastnikov in pozabljajo na dobro človeka in družbe. Razen redkih izjem ne posredujejo človeku, kar je dobro in plemenito, ampak kar je nizkotno in prijetno nizkim nagonom človeške narave. Niti radio niti časopisi ne posredujejo vedno objektivnih informacij, ampak jih priličijo ideološki opredelitvi njihovih lastnikov. Ne more se zanikati, da med lastniki družbenih občil srečamo tudi plemenita

prizadevanja za resnično dostojno oblikovanje človeške osebnosti, a na žalost so v veliki manjšini. Večkrat ne vzdržijo konkurence z brezobzirnimi tekmeči, zato so prisiljeni, da utihnejo. Strup je močnejši kot zdravilo. Daljši razgovor po predavanju je pokazal na njegovo potrebo in je predavatelj še bolj osvetlil nekatere pereče probleme.

14. kulturni večer

15. novembra je arh. **Marjan Eiletz** govoril o **Utrinkih iz Drage 86**.

Svoje predavanje — dejal bi lahko predstavljanje — je navezal na svoje prisostvovanje letošnji Dragi. Najprej je opisal posamezne govornike in tudi podal glavno vsebino njihovih tez, nato pa tudi glavne probleme debate, ki je bila velikokrat prav zanimiva. Kot posebnost je pri vsakem predavatelju ilustriral del govora z direktnim poslušanjem kasete, ki jo je smelal v Dragi. S tem so si poslušalci lahko ustvarili vsaj približen vtis predavatelja in okolja. K temu predavanju je podal nato še svoje misli Lado Lenček CM in končno tudi Helena Loboda, ki sta tej Dragi prisostvovala.

V debati je bilo nato izrečeno mnogo vprašanj o poteku tega simpozija, kakor o našem odnosu do nje. Poudarjena je bila nuja, da se je udeležiti več Slovencev iz Argentine, da se lahko tako tam čuje tudi naš pogled na aktualne in pretekle dogodke Slovenije tako doma, kot v zamejstvu in v svetu.

15. kulturni večer je bil posvečen razstavi akad. kiparja **Franceta Ahčina**, o čemer pišemo posebej.

16. kulturni večer

SKA je izbrala priliko, da se je med nami nahajal univ. prof. dr. **Anton Stres** iz Ljubljane, ki je prišel kot namestnik vizitatorja na proslavo 30-letnice prihoda slovenskih lazaristov v Slovensko vas. Ustregel je prošnji in pripravil predavanje 26. decembra: **Človekove pravice in moderne ideologije**. Predavanje je bilo v nabito polni dvorani in je zelo pritegnilo poslušalce, saj imamo le malokdaj priliko slišati koga od doma.

Govornik je v globokem predavanju osvetlil najprej zgodovino problema človekovih pravic, ki so sicer v starih časih bile le deloma priznane, a so s francosko revolucijo stopile v javno zavest. Pokazal je, kako je bila sicer v začetku Cerkev do njih precej rezervirana, a jih je v sedanjem stoletju popolnoma prevzela in so prav sedaj tudi eden temeljev za njeno delo. Dr. Stres je pokazal na primerih iz sv. pisma, kako se te človekove pravice pravzaprav edino lahko utemeljuje na krščanskem principu človeka kot osebe, ustvarjene po božji podobi.

Nato se je poglobil v problem totalitarizma vseh vrst, ki dejansko zanika človeku pravice, čeprav govori drugače. V kratkem je predavatelj razložil, katere so te pravice, ki pa vse slone na temeljni svobodi posameznika. Pokazal je tudi, kako je treba v borbi za te pravice spoštovati tudi pravice nasprotnikov.

Po predavanju so se vrstile vprašanja, ki so se nanašala na obravnavano temo, katere je dr. Anton Stres primerno pojasnjeval.

NOVICE IZ SLOVENIJE

KOPER — Gluhi in slušno prizadeti bodo lahko delali vozniki izpit. Po 70 urah predavanj, ki so potekale s pomočjo prevajalca, je prvih devet kar kandidatov uspešno opravilo izpit.

CERKNO — Pod lečo raziskovalcev in financarjev je cerklanski baker. Pred dvema letoma so strokovnjaki rudnika živega srebra in ljubljanskega Geološkega zavoda na obronkih cerkljanskega hriba Škofje, kjer je pred več kot sto leti že deloval rudnik bakra, začeli z do 400 metrov globokimi vrtinami raziskovati že dokazana najdišča bakrove rude. Rezultati raziskav so bili pozitivni, bakrova ruda pa leži tako globoko, da je za sedaj ne bodo odkopavali (stroški bili preveliki).

LJUBLJANA — Spored otroških in mladinskih filmov so pripravili v Cankarjevem domu. Sledil je posvet. Teme so bile zanimive. Ugotovili so, da je bilo med 228 posnetimi filmi komaj 48 namenjenih mladini. Spraševali so se, ali je filma za mlade zavest, da jim velja nekaj povedati, ali pa le komercialna špekulacija.

SODRAŽICA — V Trubarjevo čast je pel Tržaški oktet v Novi Štifti. Pripravil je bogat in zahteven spored: od Gregorijanskih spevov, pesmi Primoža Trubarja, Gallusa, prek Schuberta do Hrabroslava Volariča, Marija Kogojca, Pavleta Merkuja in ljudskih iz Doline pri Trstu, iz Ukež, Beneške Slovenije ter iz Režije.

LJUBLJANA — Vernih duš dan (ali novejš: dan mrtvih!) je dobra prilika za krajo. Na ljubljanskih žalah so ukradli dvajset vreč marmornega peska, več kot 40 samokolnic zenlje in sadike cipres ter drugega okrasnega rastlinja. Izginile pa so tudi bakrene svetilke in drugi medenastni predmeti in samokolnice. Glavni osumljeni so Romi (Cigani).

VISOKO — Tavčarjevo domačijo obnavljajo. Letos nameravajo velikansko kulturnozgodovinsko poslopje zavarovati pred propadanjem in ga še pred zimo pokriti, prihodnje leto pa naj bi ga uredili za turizem in gostinstvo.

MARIBOR — Gorenjski slavček je zažgolel v mariborski Operi. To najbolj priljubljeno slovensko glasbeno-odsko delo je od prve predstave v Mariboru leta 1925 doživelo že 189 izvedb. Tokrat so Foersterjevo delo predstavili v novi redakciji, ki se naslanja na originalno verzijo (na podlagi pred dvema letoma najdene partiture) in je obiščena vseh sprememb in dodatkov, ki so se nabrali med leti.

LJUBLJANA — Na univerzi je letošnji prvi letnik številčnejši. Na obeh slovenskih univerzah je letos v prvih letnikih 10.560 rednih študentov in 5254 študentov ob delu. Redni študentje prvega letnika so za 5,6 odstotka števil-

nejši od študentov lanskega prvega letnika, študentje ob delu pa za 8 odstotkov.

LJUBLJANA — Slovenska matica je izdala osem knjig: Vrt bogov Alojza Rebule. Slovenska koledniška dramatika dr. Nika Kureta, Petra Moharja Med nebom in peklo, Izbrani spisi Schellin- ga, Problem vožnje po vesolju Hermana Potočnika, Razprava o slovenskem jeziku Jakoba Riglerja, Dnevnik Jeruzalem-Kairo Antona Novačana in Slovo Mirka Mahniča.

LJUBLJANA — SAZU (Slovenska akademija znanosti in umetnosti) je predstavila štiri nove zbornike iz naravoslovnih ved. Zbornik Ivana Rakovca je namenjen počastitvi 85-letnice tega paleontologa. Prinaša 24 razprav in Rakovčev bibliografijo. Geografski zbornik 25 je posvečen dr. Svetozarju Ilesiču. Izšla pa sta tudi dva Krasoslovna zbornika.

CELJE — 14. teden domačega filma se je zaključil s strokovnimi posvetovanji. Janko Moder je lmei referat z naslovom „Križa jezika v slovenskem filmu“. Dr. Ada Vidovič-Muha je spregovorila o pogovornih prvinah v sodobnem filmu „Kormoran“. O veristični poetiki in jeziku o filmih „Kormoran“ in „Butnskala“ je govoril dr. Janez Dular. Zadnjemu filmu je očital nedoslednost in nemotiviranost prehajanja z ene jezikovne ravni na drugo. Jože Faganel je poročal o vprašanjih govorne podobe zgodovinskega filma ob lektorskem delu pri filmu in nadaljevanji o Primožu Trubarju.

LJUBLJANA — Plečnikova razstava je bila na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču. Bila je razširjena in dopolnjena inačica pariške, ki je doživela velik odmev (380.000 obiskovalcev).

LJUBLJANA — Cankarjeva založba je predstavila nove knjige: Igralec P. Bibiča, Tisoč in en aforizem Ž. Petana, Molke in pisva D. Poniža, Antologija ameriške poezije 20. stoletja in Antologija egiptovske kratke proze.

UMRLI SO OD 18. DO 21. NOV. 1986:

LJUBLJANA — Edvard Čendem; A. dela Ropret roj. Alberti; Marija Pehani roj. Tause; Milka Lorber; Frančiška Turk roj. Kebe; Marija Cimerman roj. Kregar; Marija Rebolj roj. Mohar, 83; Josip Vodusek; Friedel Rekar roj. Rosenhain; Alojz Hassl, 78; Vinko Resnik; dr. Branko Premrou; Olga Bizjak; Milka Lorber; Miroslav Tom, 72; Rozi Auscek roj. Črnogar; Ljudevit Gluhak; Marija Ravbar; Franc Trček; Franc Sicherl; Pepca Sušnik; Antonija Hudnik roj. Kalan; Frančiška Kristan roj. Dolničar.

RAZNI KRAJI — Mihael Justin st., Begunje; Ivan Novak, Tržič; Vlado Kesič, Kranj; Janez Tratar, Novo mesto; Anton Sladič, Gabrovka; Francka Vrtar roj. Močnik, Mengeš; Ivanka Kerpan roj. Židan, 84, Bizovik; Srečko Guzaj, Zagorje; Helena Kovšca roj.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnosti

Rojstvo: V družini Francija Žnidarja in Helene roj. Fink se je rodil sinček, ki bo dobil ime Aleksander. Čestitamo!

Krsti: V nedeljo, 28. decembra, je bila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj krščena Silvija Žnidar, hči lic. Janeza in lic. Terezke roj. Prijatelj. Botra sta bila Kristina Rant roj. Breznikar in Ruben Cuny. Krstil je g. Jure Rode. Čestitamo!

V cerkvi Marije Pomagaj sta bila krščena v nedeljo, 4. januarja dvojčka **Tomaž** in **Luka Kenda**, sinova Edvarda in Monike roj. Česarek. Krstil je Franc Cukjati. Čestitamo!

Poroke: V petek, 2. januarja, sta se poročila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj **Gusti Jeločnik** in **Janika Omahna**. Priči sta bila ženina mati **Marta Jeločnik** roj. Bedenčič in nevestin brat **Miha Omahna**. Poročil je g. Jure Rode. Čestitamo!

V cerkvi Don Bosco sta se 3. januarja poročila **Janez Pustovrh** in **Veronika Hrovat**. Za priči sta bila ženina mati **Rozka Pustovrh** in nevestin oče **Stane Hrovat**. Poročil je Franci Cukjati. Čestitamo!

Smrti: V Buenos Airesu je umrl **Lojze Dolinar**. V San Luisu je umrla **Marija Havelka r. Bah**. V domovini je umrla redovnica **Petrina Kerč**, sestra ge. Ane šenk. Bila je 57 let redovnica Vincencija Pavelskega. Naj počivajo v miru! 27. sept. 1986 je v Bs. As. umrl pisatelj **Lojze Novak**. Naj počiva v miru.

Novi diplomant: 23. decembra je na medicinski fakulteti buenosaireske univerze končal študije in postal zdravnik **Boris Štrfček**. Želimo mu mnogo uspeha!

OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA DOMA

Dne 14. decembra 1986 se je vršil 26. redni občni zbor Slovenskega doma v San Martinu. Občni zbor je začel in vodil predsednik Marjan Boltežar. Takoj v uvodu svojih izvajanj se je spomnil med poslovnim letom umrlega člana in bivšega predsednika Franca Zorka, ki je bil med ustanovitelji Doma, član vseh odborov, zadnja leta član nadzornega odbora in vedno zavzet za napredek

Albreht, Rakek; Rihard Robinšak, Maribor; Rudolf Perdan st., 83, Celje; Franjo Ravnikar, 58, Domžale; Drago Švigelj, Vrhnika; Franc Bernot, Brdo pri Lukovici; dipl. inž. arh. Branko Rebek, Celje; Ivan Kasune, Laško; Feliks Urmaz, Mengeš; Zoran Kovač, Celje; Viktor Bočko, Dol pri Hrastniku; Ana Thorževskij, Ločna v Novem mestu; Valentin Škulj, Sora pri Medvodah; Branko Paviša, 73, Celje; Branko Vilfan, Celje; Ivan Gabrič, 76, Reka; Ladislav Finžgar, Lipica pri Škofji Loki; Lovro Šalinger, Brezje; Ivan Redenšek, Domžale; Alojz Bregar, Beričevo; Maks Kaker, Luče ob Savinji; Angelca Šuler roj. Kovačič, Dvorje (Cerkle); Alojzij Hribernik, Smlednik; Alojz Ivanjšek, Arčiče; Jože Zupan, Košana.

ganizirala mendoška univerza, je nastopil na njenem zadnjem koncertu. Pri klavirju ga je spremljala Marija Teresa D'Amico.

V prvem delu je solist podal ciklus Liederkrain, op. 39 od R. Schumanna, v katerem je z virtuosnostjo podal poslušalcem Schumannovo umetnost. V drugem delu je prešel iz klasične v bolj moderno dobo, ko je podal tukajšnjo Como la flor de los ceibos od J. Salomoma, nato pa Cuatro poemas — v francoščini — od A. Honnegerja. Za konec pa smo imeli priliko slišati tudi pet folklornih pesmi, uglasbenih po Zoltanu Kodalyju.

Poslušalci so se izvajatelju Bajuku zahvalili z navdušenim ploskanjem, saj je prikazal globoko glasbeno znanje ter umetniško občutje in perfektno izvajanje.

Na željo občinstva je nato dodal še — kot zaveden Slovenec — slovensko skladbo Kamila Maceka Je to iskreno. Tako je slovenskim pesmim, ki so se glasile v Colonu, počenši z Dermoto, Slovenskim oktetom, Bernardom in Markom Finkom ter Janezom Vasletom pridružil še Marko Bajuk.

Umetniku, ki smo ga imeli priliko pred kratkim spoznati kot dirigenta, sedaj pa tudi kot odličnega pevca, čestitamo k uspehu. Upamo, da bo bomo kmalu imeli priliko slišati tudi med slovensko skupnostjo.

Doma. Skozi 25 let je redno zahajal v Dom, sodeloval pri prireditvah pa tudi v cerkvi. Bil je srčno dober človek in zaveden Slovenec. — Prisotni so izmolili Očenaš za pokoj njegove duše.

Nato so podali odborniki poročilo o svojem delovanju v pretekli poslovni dobi. Predsednik Boltežar je poročal, da je odbor posvetil svoje delo na eni strani zidanju novih prostorov, na drugi strani pa delu za krepko notranje življenje v Domu. Redno je delovala sobotna slovenska osnovna šola pod vodstvom Katicice Dimnikove in kateheta dr. Jureta Rodeta in vrste požrtvovalnih učiteljic. — Zelo živahno in uspešno je bilo kulturno delo v Domu pod vodstvom Marije Keržičeve in Rezke Marinškove. Dirigentstvo pevskega zbora je prevzel Rok Fink. Prejšnjemu dirigentu Vinku Klemenčiču se je predsednik zahvalil za njegovo večletno delo. — Redne sestanke s kulturnim programom ima tudi Liga žena mati, ki jo vodi Mirjanka Voršičeva. — Živahno tudi delujeta obe mladinski organizaciji.

Sledila so poročila tajnika Stanka Zupančiča, blagajnika Stanka Oberžana, vodje gradbenega odbora Franca Lobnika, kulturne referentke Marije Keržičeve in predsednika nadzornega odbora Franca Hrovata. — Ker je bil sedanji odbor izvoljen za dve leti, letos na tem občnem zboru ni bilo volitev.

Nato je predsednik Boltežar še posebej omenil 38-letno delovanje osnovne šole v San Martinu, ki jo je ustanovil svetnik Karel Škulj. Omenil je, da praznuje v tem letu tridesetletnico nepretrganega dela na tej šoli voditeljica te šole **Katica Kovač Dimnikova**. Vzgojila je že več generacij naših otrok. Odbor Slovenskega doma je sklenil, da se gospe Katici za njeno ogromno in nesebično delo zahvali s tem, da jo imenuje za častno članico Slovenskega doma v San Martinu. Prisotni so sprejeli ta predlog z velikim odobravanjem.

Določila se je članarina za leto 1987 v višini A 2.- na mesec ali A 24.- na leto. Ta članarina daje članom pravico do posmrtninske podpore v znesku A 300.-, toda pod pogojem, da je vsaj polovica članarine plačana do 31. marca, druga polovica pa do 30. junija 1987. Novi člani imajo pravico do te posmrtninske samo, če je od sprejema v članstvo pa do smrti pretekla trimesečna čakalna doba. Občni zbor je sprejel odborov predlog glede članarine.

Predsednik je nato sklenil občni zbor s spodbudo na delo.

SLOVENSKA PRISTAVA

PREŠERNOVA ŠOLA NA POČITNICAH

Ko se leto nagiba proti koncu, se tudi šolarji poslovijo od sobotnih dopoldnevov na Pristavi. Poletna vročina začne pritiskati in zato jih še bolj veseli prostost zelenih trat in modrih voda po bazenih.

Na Pristavi je že nekaj let v navadi, da šolski odbor staršev ob koncu leta zbere učne moči in učenec iz 8. razreda pri kosilu, da skupno proslavijo novo obdobje Prešernove šole. Prisoten je bil tudi predsednik Društva Slovenske pristave dr. Julij Savelli, ki se je zahvalil tako učiteljsstvu kot predsedniku odbora staršev Janezu Jelencu za vso skrb med letom; učenecem, ki zapuščajo šolo, pa je naročil, naj ne pozabijo ne Pristave ne tega, kar so se vsa leta v pristavski šoli učili.

Vsa šola je uradno zaključila svoje leto v nedeljo, 7. decembra po maši. Zbrali so se — poleg šolarjev in učiteljev — še njih družine in tudi drugi obiskovalci nedeljske maše, ki jih zanima živžav Prešernove šole.

Na odru je pokazalo svoje zmognosti 55 deklic in fantov — prav vsi so nastopali s prizorčki, recitacijami in petjem, najsibo v malih skupinah ali v celotni zasedbi. Vse to so seveda pripravile učiteljice Nadi Grohar, Monika Kenda, Veronika Zurc, Lučka Česarek, Anka Gaser in Danica Jerovšek z voditeljico Mijo Markez na čelu. Ta se je ob koncu tu-

Darovali so v tiskovni sklad Svobodne Slovenije

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije so darovali: ga. Bara Remec, Buenos Aires A 40 za eno naročnino v letu 1987; dr. Franc Luskar, Mendoza A 10; Martin Maček, Villa Luzuriaga A 15 ob 80-letnici; N. N., ZDA, 10 dolarjev; Vinko Levstik, Gorica, 15 dol. namesto cvetja na grob pok. prijatelja Janeza Brule; dr. Janko Jazbec, Italija, 9 dol. Vsem darovalcem iskrena hvala.

Uprava Svobodne Slovenije

di poslovila od osmošolcev Andreja Cesarja, Matije Klemenčiča, Veronike Vivod in Irenke Zarnik ter jim poklonila slovenski šopek in uokvirjeni zemljevid Slovenije in v spomin na vsa ta leta. V zahvalo za vse napore se je v imenu odhajajočih poslovlila Veronika Vivod in se zahvalila učiteljicam, kateheto prof. Francetu Bergantu in vsem, ki so jim pomagali stopati „iz otroškega vrta, to je iz pritličja Prešernove stavbe“ do osmega nadstropja — osmega razreda.

K zaključku spada tudi razdelitev spričeval, pa pozdravljanje vsevpriek od učiteljic in sošolcev, čeprav se bodo v veliki večini še vedno videvali med počitnicami. A šole je konec za letos in k lepemu vedenju spada tudi poslavljanje.

GB

ROŽMANOV DOM

Dne 7. decembra lani se je Rožmanov dom v San Justu — slovensko zavetišče za onemogle — spomnil svojih pokojnih odbornikov. Med temi je treba omeniti prvega predsednika tega Doma, tragično premrlega Jožeta Musarja in pa odbornike Jožeta Jenka, prof. Srečka Baraga, Franca Dermastja, Poldeta Lahca, prof. Vinka Logarja, Rudolfa Keršiča, Ivana Ahlina, Srečka Rusa in Franca Šturma.

Mašo je daroval delegat dr. Alojzij Starc, ki se je v pridigi spomnil vseh pokojnih delavcev in dobrotnikov. Po maši pa je tudi sedanji predsednik Peter Čarman postavil pokojne za zgled vsem nam, kako je treba delovati za bližnje.

Potem so se domači stanovalci in gostje, ki so prišli v velikem številu, udeležili še skupnega kosila, ki je potekalo v prijaznem pogovoru.

Zveza slov. mater in žena

V sklad Zveze slovenskih mater in žena so darovali: gospe Iva Vivod A 10; Delia Truden A 10; Jana Dobovšek A 50; Marjanka Dobovšek A 12; Pavla Kremžar A 30; Julči Zupan A 400; Mira Ecker A 200; Tončka Truden A 20; Zdruga Sloga A 60; iz San Justa A 6; N. N., Castelar, A 5.

Najlepša hvala!

PRVI KORAKI

ANEKDATE IZSELJENCEV V ARGENTINI

Že nekaj let se ukvarjamo z mislijo, da bi bilo zanimivo zbrati anekdote našega človeka, ko je še negotovo stopal po argentinskih tleh. Kolikokrat smo prebirali Košička, ko je v Zborniku opisoval dogodke iz Fernández, ali pa Maroltov Buhkando trabaho. Nekaj domislje se spominjamo iz otroških let, ko smo si jih pripovedovali v slovenski šoli, druge so povedali ob tabornem ognju. Zdaj pričakujemo, da boste z veseljem sodelovali in nam poslali svoja doživljaja, doživljaja drugih, ki so vam jih pripovedovali. Bilo bi škoda, da bi se vse to zgubilo, in tudi bi bilo škoda, da se ne bi mogli skupaj nasmejati.

Dobra volja je sol zemlje.

Stric Janez se je vozil s kolektivom v službo. Prav tako kot danes so takrat šoferji grdo vozili. Ko se je nekega dne tako peljal, je kolektiv na hitro zavil in Janez je zgubil ravnotežje ter se znašel na kolenih mladega dekleta na zadnjem sedlu. Vedel je, da mora nekaj reči in prvo kar mu je v zmedenosti prišlo na misel, je bila beseda: „Permis!“ Ves kolektiv se je smejal njegovi „domislji“.

* Z dovoljenjem!

Prispevala: Jožejka Žakljeva

Glasbeni uspehi

NASTOPI JANEZA VASLETA

Camerata Vocale, kjer sodeluje **Janez Vasle**, je imela samostojni koncert v veliki dvorani Teatra Colóna. Skupino vodi Guillermo Opitz. Vasle je nastopil kot solist pri Mozartovih Nokturnih za sopran, alt, bas, dva klarineta inorno di bassetto, in pri nekaterih delih Brahmovih Liebeslieder op. 52. Camerata Vocale je pevski ansambel, sestavljen od štirinajst poklicnih pevcev, ki pojejo skupno, v manjših skupinah ali solo. Zato si je nabrala v petih letih obstoja kar obširen repertoar, ki vključuje cikluse, posvečene Mozartu, Schubertu, Haydn in Brahmsu.

Vasle je sodeloval pri televizijski oddaji Encuentros musicales, ki jo vodi znana skladateljica in muzikologinja Alicia Terzián. Prenašal je oddajo Canal 3, Cablevisión. Vasle je bil predstavljen kot sin slovenskih staršev, med oddajo je v slovenski prebral prvo kitico Martina Fierra (v prevodu dr. Tineta Debeljaka) in zapel pet slovenskih narodnih pesmi.

Po božiču je Vasle odpotoval v Evropo, kjer bo nadaljeval svoje pevske študije z Ernestom Haefligerjem v Münchenu, z Antonom Der-

moto na Dunaju in z irsko sopranistko Heather Harper v Londonu. Po povratku v Buenos Aires bo nastopil pri prvi operi jesenske sezone Teatra Colóna, otrokom posvečeni „Socorro, nos invaden los globulines“ (Giancarlo Menotti). Nato pa pri svetovni premieri argentinske opere „La Hacienda“ (Pompeyo Camps). V uradni sezoni bo Vasle imel vloge v naslednjih operah: „Pikova dama“ (Čajkovski) in „Adriana Lecouvreur“ (Cilea). Nadomestne dele pa pri: „La Fiamma“ (Respighi), „Werther“ (Massenet) in „Elektra“ (Richard Strauss). Sredi marca bo pel Deveto simfonijo v Avditoriumu v San Juanu, aprila pa Jezusa pri Pasijonu po svetem Janezu v La Plati.

MARKO BAJUK V COLONU

Zadnje čase je bilo slišati že mnogo slovenskih pevcev, pa tudi slovenskih pesmi v največji argentinski glasbeni instituciji — Teatru Colónu.

Tako je 21. novembra imel svoje samospeve in glasbene recitale v Zlati dvorani Teatra Colóna Slovenec iz Mendoza lic. **Marko Bajuk**. V okviru glasbenega cikla, ki ga je or-

MALI OGLASI

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. **Andrej Marolt**, Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

ZA DOM

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt**, Martínez de Hoz 110, San Miguel, T. E. 664-1656.

ZDRAVNIKI

Rožmanov dom — Vsako prvo soboto od 9 do 12 ordinira dr. B. A. Rebozov, zdravnik za živčne in duševne bolezni. Za rojake brez sredstev — brezplačno. Prijave T. E. 792-2212/8643.

ADVOKATI

dr. Franc Knave — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1418.

arh. **Andrej J. Horvat** — Načrti za gradnje stanovanjskih in trgovskih poslopij, predelave, opreme in dekoracije. Curupayti 1525 - (1708) Morón - Tel. 628-7515.

TRGOVINA

Delikatesa **Franc Vester** — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga **SLOGA** — Bmė. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmė. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Cena največ štirih vrstic A 3 za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 8.

Slovenski dom v San Martinu

sporoča, da je žrebanje aparata zaradi nepredvidenih ovir prestavljeno na 14. februar 1987.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Na podlagi pooblastila 33. rednega letnega občnega zbora je bila na seji upravnega sveta Zedinjene Slovenije določena članarina, ki bo veljala v letu 1987 in sicer: za samske A 1 mesečno, odn. A 12 za celo leto in za družine A 150 mesečno, odn. A 18 za celo leto.

Istčasno je bila določena posmrtnina v višini A 80 za vsak smrtni primer in bo v veljavi od 1. januarja 1987 pod do sedaj veljavnimi pogoji.

Šolska kolonija se bo vrnila iz Córdoba z vlakom Rayo de Sol v nedeljo, 11. januarja ob 8.25 uri na postajo Retiro.

SLOVENIJA V SVETU

ZDA

Letošnji koncert zbora Slovenska pesem se je vršil v frančiškanski cerkvi Sv. Pavla v Chicago. Kot gosta sta sodelovala zbor Sv. Janez Evangelist pod vodstvom Mary Bergant in Gallus, ki ga vodi Leo Muskatovec, oba iz Milwaukee. Spored vseh treh skupin je slonel na cerkveni glasbi.

Zbor Slovenska pesem je prevzel pretežni del programa s posvetitvijo celokupnega večera skladatelju Matiju Tomcu. Vendar je njegov voditelj, p. dr. Vendelin Špendov, dodal

še druge pesmi, domače in tuje, vse skupaj pa opremil s orkestrom, ki ga sestavljajo študentje univerze Roosevelt. To je dvignilo raven nastopa zelo visoko.

Konec koncerta je bil izveden v skupnem nastopu vseh treh skupin z orkestrom vred. Zapeli so dve skladbi p. Vendelina: „Pozdravljena Kraljica“ in „Stvarniku“.

Letos so se farani Sv. Štefana v Chicagu poslovili od župnika dr. p. Vendelina Špendova, ki je bil imenovan za gvardiana v Lemontu. Vsa leta se je p. Vendelin udeleževal kot organist, pevovodja in skladatelj. Vodi zbor Slovenska pesem s katerim predstavlja slovensko pesem in kulturo. Mnogo je njegovih cerkvenih in narodnih skladb. Vrsta cerkvenih je izšla v tisku v Ljubljani. Več pa jih ima p. Vendelin še v rokopisu.

V teh letih kot župnik v Chicagu, je kulturno delo na vseh področjih udeleževanja Slovencev doseglo svoj višek. P. Vedelin s svojimi talenti in kot predstavnik slovenske narodne fare v sklopu nešteti etničnih skupin, je dobil v gotovih krogih mesta Chicago velik ugled.

Slovenski pevski zbor **Zvon**, je sodeloval pri proslavljanju 100-letnice kipa svobode v New Yorku. Nastop je prenašala ABC televizija. Zapeli

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4158

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 6 9 - 9 5 0 3

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

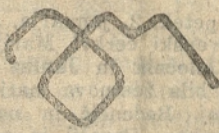
Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 20.446	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1. 1987: Za Argentino A 50; pri pošiljanju po pošti A 56; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

so pesmi Triglav, moj dom, Visoke planine, Zelenica in Sijaj, sija sončece.

Andrej Marolt

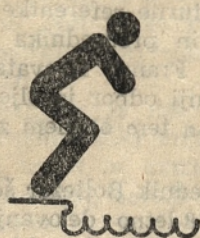
Sanitarne in plinske naprave

PRIVATNE — TRGOVSKE — INDUSTRIJSKE
ODOBRITEV NAČRTOV

Avellaneda 216

T. E. 664-1656

San Miguel

ANDREJ MAROLT

Garden Pools

KONSTRUKCIJA BAZENOV
FILTRI — AVTOMATIČNO ZALIVANJE

Martínez de Hoz 110
1663 San Miguel

T. E. 664-1656

V jutru božičnega dne je končala svojo zemsko pot in odšla k Očetu naša dobra mami, gospa

Marija Havelka roj. Bah

Življenje blage pokojnice je bilo polno močne vere, stano- vitnega upanja in velike ljubezni.

Njeno telo bo počakalo vstajenja v zemlji San Luisa, ker še ni moglo domov, v belo Ljubljano.

Za prošnje molitve naših slovenskih in argentinskih prijateljev, ki so bile mami v veliko pomoč, nam pa v izredno tolažbo — iskrena zahvala!

Žalujejo:

Majda, Metka in Polonca — hčere,
Danilo in Jože — sinova,
Sonja, Slavko, Jože — sestra in brata
nečakinje, vnuki in vnukinje,
pravnukinje in pravnuki ter
snaha in zet.

Argentina, Kanada in Slovenija; 25. 12. 1986.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je 29. decembra 1986 zaspal v Gospodu naš predragi oče, gospod

Alojzij Dolinar

Ohranili ga bomo vedno v svojem srcu.

V globoki žalosti žalujejo:

Otroci: Andrejka z Jožetom, Ivančkom in
Andrejčkom; Franci z Alenko, Francom in
in Marjanko; Marjetka
sestra Zinka in nečak Klemen

Buenos Aires, Ljubljana. 29. 12. 1986

Sporočamo žalostno vest, da nas je 29. decembra 1986 nadomoma zapustil gospod

Alojzij Dolinar

član zbora zaupnikov Slovenske ljudske stranke

Vse svoje življenje je posvetil delu za slovenske pravice, tako v vrstah domobrancev kot v begunstvu, in bil eden od nosilcev krščansko demokratske družbene zamisli v našem narodu. Dobri Bog naj mu bo plačnik za vse požrtvovalno delo, ki ga je opravljal med nami.

Načelstvo SLS

Iz domovine smo dobili žalostno sporočilo, da nas je po tu-di bolezni za vedno zapustil v torek 16. decembra v 58. letu starosti naš sin, mož, oče, bdat, stric in svak, gospod

France Marinčič

Pokopali so ga v četrtek, 18. decembra, na pokopališče Trebnje na Dolenjskem.

Rajega priporočamo v molitev.

Za njim žalujejo v domovini:

Mama: Marija,
žena: Geli,
sinova: Franci in Stanko,
bratje: Tone, Jože in Lojze z družinami,
sestre: Mici, Slavka, Ivanka z družinami
ter drugo sorodstvo.

Trebnje, Penska, Ljubljana, Kranj, Zagreb; Argentina

V preteklem letu 1986 so za vedno zapustili družino Slomškovega doma

Jožefa Bedenčič
Neža Glavan
Msgr. Anton Orehar
Bogdan Golmajer
France Šturm
Janez Brula

Bog jim daj večni mir in pokoj, mi pa se jih bomo spominjali v molitvi in jih ohranili v hvalnem spominu.

Slomškov dom

FRAN MILČINSKI

Prički brez gnezda

Milan je imel bolj čudne nazore o Trstu, takšne pač, kakršne si je bil pridobil iz indijanskih povesti. Kadar si je predočeval Trst, je gledal v duhu prostrano obalo z visokimi palmami, ob palmah so privezane ladje, morje pljuska čez obalo. In videl je v duhu kapitana: kapitan ima visoke škornje in se ne boji valov, pogumno gre na ladjo, na bregu mu stoji žena in si briše v predpasnik solze, otroci vihte očetu v slovo bele robe. Kapitan pa naslonjen na jambor odpluje tja na ono stran, kjer se ob lepem vremenu vidi Afrika z Levi in zamorei.

V jutro tretjega dne prišedši v Trst je bil razočaran — preveč je bilo hiš! Nemara niti ne bi bil našel do morja, da ga ni s seboj vzel kmet okoličan, ki je vozil na trg pridelke.

Zdaj je stal na zidanem obrežju. Strmel je v brode velikane, v vrvečo množico ljudi, vrišč od vseh plati mu je begal nevajena ušesa. Nem je zrl v vsa ta čuda, ki so se razodevala njegovim očem, in pozabil je na svoje kalifornijske načrte.

„E-e!“ je nekaj zakričalo, ozrl se je — toliko da ga ni podrž konj. Skočil je v kraj, pa se je zaletel v moža, ki je hitel mimo s tovorom na ramah. Mož je zaklel, pokazal zobe in s pestjo dregnul dečka, da je glasno zastokal. Plaho je zdaj gledal okrog sebe in pazil, da ne bo nikomur na poti. Ura na visokem poslopju je kazala poldne. Spomnil se je vajenega ko-

sila in morje in brodi so se umaknili daleč in daleč proč pred željo po grizljaju kruha. Upehan je bil od pota zadnjih dni in od mogočnih novih vtisov, trudne oči so mu gledale okrog brez cilja.

„Ali mi ne greš s pota, seme zani-krno!“ je zdajci zakričal vanj možak, ki je porival predse široko samokolnico, obloženo z zaboji. „Kar v morje bi te vrغل!“

Milan je zrl možaku v razjarjeno lice in se hotel umakniti, pa so se mu ujele oči v oči moža in se je umikal vedno na isto stran kakor oni.

Možak je jezen izpustil ročaja iz rok in stopil k Milanu: „Čakaj me no!“ Z eno roko ga je prijel za suknjo pri vratu, drugo je dvignil, da udari.

„Nikar, nikar!“ je jeknil Milan in proseče pogledal moža. Ta ga je izpustil. „Ali si Kranjec? Zato si tako neroden! Čemu pa postajaš tukaj že ves dopoldan?“

„Morje gledam,“ je odgovoril Milan.

„Ali ga še nisi videl?“

„Ne.“

„Ali imaš kaj svojih ljudi tukaj?“

Milan je odkimal, da ne. Ni mu kazalo lagati, čutil je, da bi se takoj ujel v lastni laži.

Možak je dvignil ročaja in porinil samokolnico naprej. „Lahko greš z mano!“ je povabil dečka.

Milan je tiho šel za njim v skladišče. Tam je mož odložil zaboje, po-

(42)

tem pa sedel na svoje vozilo. „Le semkaj pridi,“ je rekel, „nikar se ne boj in se usedi!“ Privlekel je iz žepa v papir zavit kos kruha in slanine, odprl je nož in zdajci ni bilo za lačnega Milana na vesoljnem svetu nič lepšega in važnejšega, nego kar je mož držal v žuljavih rokah.

„Na, je!“ je rekel mož in Milan je hvaležen sprejel kruha in slanine in ju natepal — tako se mu je zdelo, kakor da so usta premajhna za njegovo lakoto.

Mož si je ogledoval dečka. Rekel je: „Ti si ušel zdoma! Odkod pa si?“

Milan si ni upal oporekati. Tiho je odgovoril: „Iz Ljubljane.“

Mož je z njim delil še zadnji kos kruha in slanine in velel: „Vidiš, jaz sem te spoznal, kakšne sorte si, pa te stražnik ne bo? Ne boš dolgo todle okrog hodil, pa te primejo in vklenejo, ne bo se ti dobro godilo. Po kaj si pa prav za prav prišel semkaj?“

„Čez morje bi se rad peljal. V Kalifornijo. Zlato kopat.“

„Koliko stotakov pa imaš s seboj, prisma otročja? Ali misliš, da te bodo zastonj prevažali po morju? Kje imaš pa potni list in dovoljenje za čez morje? O ti buča otročja, kaj se ti sanja o svetu? Zlato boš šel kopat, ti vrabček ti goli? Prav nate čakajo, kaj-ne! Ali imaš oči, kako se jaz trudim za svoj suhi kruhek in kako se jih trudi še na tisoče in tisoče drugih? Meniš, da bi se milijoni delavcev tukaj in drugod mučili za piško dno, če bi res čakalo na nas onkraj morja zlato in nas vabilo? O ti tepček mokronosi, ki misliš, da si bolj pameten, kakor so milijoni drugih!